

RAPPORT

6

UNGDOMAR-
BORTGLÖMDA IDEN
LOKALA KULTUREN
8-9 februari 2002
KARLSTAD

Var är dörren...

... och vem har nycklarna?

Hur ska ungdomarna med sina fräcka och annorlunda idéer ges utrymme bland det etablerade?

Många ungdomar är med rätta stolta över den verksamhet de bedriver samtidigt som de uttalar sin besvikelse över att samhället inte hjälper till med de lokaler man behöver. Den rebelliska andan finns sida vid sida med en önskan om att bli godkänd. Att samtidigt vilja vara synlig, etablerad och rebellisk, oetablerad.

"Ge frihet och plats, så finns idéerna där", "När kultur blir demokratisk är den inte längre kultur", två röster från samtalen.

Vår framtida kultur är den som ungdomarna skapar idag. Det lär inte dröja innan vi ser resultatet av ungdomarnas energi - "visa oss ingången och ge oss ett handtag i starten så ska vi nog tusan visa vad ung kultur står för".

Och på längre sikt - om 50 år finns det ett Lava för 70-åringar!

Lasse Ernst

LOKAL KULTUR är ett programområde inom Stiftelsen framtidens kultur.

Vad är egentligen ung kultur

Definitionen av ung kultur kanske är den första som bör ifrågasättas. Är det korrekt att sätta gränser, ska det finnas en skiljelinje mellan "vår" och "deras" kultur?

Tillsammans försökte seminariets deltagare att som första uppgift bena upp och förtydliga vad vi egentligen menar med begreppet ung kultur.

Funderingar och frågor som "varför rör vi oss med ett begrepp som är så diffust?", "Ung kultur är sådant som finns och verkar nere i källaren, elitkulturen håller till i finrummen" eller "Ung kultur är och ska vara en subkultur. Då den blir etablerad är den inte lika intressant. Då fråntas den ofta de unga".

Deltagarna på seminariet i Karlstad representerade olika yrkeskategorier och åldrar. Samtalsledarna Edna Eriksson och Pernilla Luttröpp tillsammans med en lyckad mix av människor bäddade alltså för ett intressant samtal under två dagar.

Ung Kultur Möts

Framgången för Ung Kultur Möts i Värmland är att det finns en stark regional organisation.

UKM är en festival för ungdomar mellan 13 och 20 år. En möjligheternas festival. En öppen scen där alla konstformer är välkomna. Alla som anmäler sig får vara med, säger Urban Norlander.

UKM handlar om att synliggöra bredden och rikedom i den unga kulturen. Detta görs genom årliga kulturfestivaler. Festivalerna arrangeras på lokal, regional och nationell nivå runt om i Sverige. Det viktiga är att det blir ett samarbete mellan unga och vuxna arrangörer på orten, eftersom syftet är att tillsammans skapa en arena för den unga kulturen. Från den lokala kulturfestivalen görs sedan ett urval som får representera kommunen på en regional festival och från dessa väljs några ut att medverka i Riksfestivalen.

Målen för UKM i Värmland är att alla barn och ungdomar får en möjlighet att skapa, utveckla och utöva egna kulturuttryck. Att barn och ungdomars kulturuttryck uppskattas och tas på allvar av övriga i samhället. Att alla barn och ungdomar får uppleva ett rikt utbud av professionellt utövad kultur.

- Vi var många som ville vara med och vi fick verkligen chansen, säger Mari Persson och Jessica Jankert från Munkfors.

Att Värmland kanske har lyckats bättre i denna satsning än många andra län beror säkert på att här finns det en spindel i nätet året runt. Det är först då de goda resultaten kan uppnås.

Klok Galenskap

Uno Freidner och Hannes Stenström från Wise Madness i Norrköping berättade att föreningen består av 10-15 ungdomar och har funnits i fem år. De arrangerar bra konserter och kulturfestivaler som inte är så kommersiella. De gör ett noggrant urval av artister och enligt dem själva ”engagerar de bara band som marknaden vill ha”.

De har sitt ”kontor” på Kulturkammaren i Norrköping. Ett kontor de betalar 4000 kr/år för och i den summan ingår gratis konsertlokaler som de använder när de anordnar konserter, teater eller festivaler. Fria lokaler har varit en förutsättning för att kunna hålla verksamheten vid liv.

- Vi gör det här för att det är kul. Det är roligt att göra folk glada. Vi känner att vi tillfredställer ett behov här i Norrköping, säger Uno och Hannes.

De hittar ett bra band, bestämmer pris och lokal och försöker sen på alla vis sprida information om arrangemanget. Tidningarnas annonsplatser är för dyra så istället sprider man ca 3000 flygblad/affischer per event.

- Vi vill ge alternativ till Lisa Ekdahl och symfoni-orkestrar, ge alternativ till discon och locka med bra arrangemang istället för alkohol.

När allt är klart och spelningen är genomförd kommer en tid av oro innan de vet om arrangemanget gick ihop eller om de kommer att vara tvungna att ta pengar ur egna fickor.

- Vi skulle gärna lära oss mer om var man kan söka bidrag, vi är rätt dåliga på det. Vi vet hur man kan söka förlustbidrag och får ibland några tusenlappar. Det vore också roligt om kommunen gav oss uppdrag tex att arrangera något inom sommarprogrammet. Vi vill gärna få mer kontakter. Kommunen vet ju att vi finns och tycker vår verksamhet är bra, bara det inte kostar dem något.

- En gång blev vi faktiskt erbjudna att anordna en nyårs-konsert i samarbete med ”Dallas”, men det blev för kommersiellt får vår del så vi tackade nej.

- Själva försöker vi att gå på så mycket kulturarrangemang som möjligt, det är viktigt att gynna bra kultur. Om vi går på andras kanske de går på våra.

Edna avslutade med att fråga vad de gör om tio år:

- Om tio år? Vi vet inte ens vad vi gör imorgon! Man kan ju inte orka vara ideell hela livet så att tjäna igen pengar som vi lagt ut är väl ett bra mål, menar Uno och Hannes från Wise Madness.

LAVA

LAVA står för en underjordisk varm kraft som bryter sig fram och lägger sig över det gamla! Ingrid Engarås och Linda Ånger arbetar som projektcoachar på LAVA på Kulturhuset i Stockholm.

Ingrid Engarås och Linda Ånger

Lokalerna inrymmer scen, fasta arkiv för video, oetablerad musik och fanzines, lyssnarstationer och en verkstad. Hit kommer ungdomar för att pröva på olika konstnärliga uttryckssätt. Ingrid och Linda räknar med att de har ca 500 besökare per dag.

LAVA ser sig själva som en kommunal kulturinstitution. LAVA består av 10,5 tjänster varav hälften är fasta och har en sammanlagd budget på 3,3 miljoner. Av dessa går 2,8 miljoner till personal. De har alltså inte så mycket pengar att röra sig med. LAVA har vuxit sig så stort att det nu behövs en massa smålavor.

Ingrid och Linda arbetar som ”projektcoachar”. Har man en idé går man till dem och försöker tillsammans att hitta ett bra genomförandesätt. Detta gjorde Shahab Salehi och Mickael Törnblom.

- En idé - men inga pengar. Vi ville åka till Kambodja och göra en film som inte tog upp kriget och all fördelse utan som lyfte fram människorna och deras kultur.

Efter ett gott samarbete har nu Mikael och Shahab lyckats att genomföra projektet ”Under samma himmel”. Tillsammans med LAVA lyckades de hitta olika finansieringsvägar för att kunna åka till Kambodja.

- Jag som inte ens fattade vad kultur var eller vad ett stipendium var och tänk nu sitter jag här och har över 40 timmar film från Kambodja hemma, berättar Shahab Shalehi.

Nöjesmaskin i Göteborg

Joel Kasvi är en ung mångsysslare från Göteborg. Han har många järn i elden och arbetar som radiopratare med eget Hip-Hop program, DJ, skivinköpare, diskare, festarrangör, kursanordnare, servitör och bartender... Joel är strateg ut i fingerspetsarna och har skapat ryktet om sig att vara väldigt kommersiell.

Joel har en gedigen kunskap och ett stort intresse av den gren av hip-hopmusik som är relativ okänd här i Sverige. Skivsamlingen är imponerande. Det var detta som var nyckeln till att han blev tillfrågad att starta ett eget radioprogram för just hip-hopmusik.

Joel Kasvi

- När jag blev tillfrågad om jag vill leda radioprogrammet kände jag att jag hade en otrolig makt. Det var ideellt från början men nu gör jag det mer för mej än för någon annan.

Det ena har lett till det andra, radioprogram, skivaffär, o.s.v. idag lever Joel på sitt kunnande och tjänar pengar på det han tycker är kul.

- Nej, jag jobbar inte med kultur – jag gör det jag trivs med. Jag vill inte ha något att säga till om kulturpolitiskt.

Joel är mycket medveten om att han har en privilegierad bakgrund, det behövs ett startkapital. Någon som kan sponsra och stötta.

- Man vill vara speciell, det är coolt att vara målmedveten. Hade många gjort samma sak som jag, hade jag inte varit lika intresserad.

Samtal runt och mellan borden

Mellan inläggen flöt samtalen på i smågrupper. Tankeutbytena var många och man kom fram till många tänkvärda funderingar.

”

Man måste söka kunskapen själv, man kan inte vänta på information

De vuxna måste försöka se behovet och ge information och stöd

Det är strukturernas, kommunernas ansvar

Ska det finnas institutioner för de unga? Jag är rädd för reservat

Att vara ung när man söker pengar är en fördel

Man måste ha ett syfte för att få pengar till kulturprojekt- t.ex. socialt, mot droger

Mod och vilja

Även icke föreningsaktiva måste få stöd

Gör föreningarna mer öppna

Hellre rivningskåkar än monumentala byggnader

Förståelse och acceptans även mot de projekt man inte förstår

Våga satsning även på det där man inte har garantier för att det ska lyckas

Det behövs en vilja – mod att utsätta sig för risker

Att släppa in och etablera innebär en risk. Istället bör man släppa fram, dvs ge utrymme

Ungdomarna måste formulera sig

Det måste finnas visst motstånd för att det nya ska uppstå

Självförtroende skapas då någon bekräftar det man gör

Vuxna måste ta del av ungdomarnas kultur

Även vuxna kan uppleva något nytt

Ska vi göra ungdomarna till anpassare eller till tankerebeller?

”

Utan outsiders överlever inte samhället

Pernilla Luttröpp tycker att ungdomar är en outsidergrupp i vårt samhälle och en sådan behövs om ett samhälle ska kunna utvecklas.

Hon gjorde en kort redogörelse för hur forskaren Peter Hall i sin bok "Cities in Civilisation", ser på denna grupp i ett kreativt samhälle.

I den kreativa staden/samhället krävs att:

- det finns mötesplatser
- en omvandling är på gång, att det finns en viss instabilitet.
- att det finns en outsidergrupp.

Samhället/makten och outsidergruppen ska kunna kommunicera med varandra.

Dessa grupper hör ihop. Men de ska inte komma för nära varandra för då sugt outsidergruppen in i samhället. Och inte för långt från varandra då stöts de från varandra. De ska vara tillräckligt nära för att påverka.

En outsidergrupp i samhället kan behöva någon som ser till att möten kan ske. Viktigt är att detta inte är ett ombud som för deras talan. De olika grupperna ska mötas och diskutera med varandra och inte genom någon.

"Vi behöver er men vi ska inte inlemma er i vår struktur".

Lokal Kultur 2002

Kommande seminarier:

FORNBYAR OCH KULTURARV - HUR TURISTANPASSAT FÅR ETT KULTURARV VARA
25-26 mars 2002, Skäftekärr, Öland

En stor del av den turism som idag efterfrågas bygger på komponenterna upplevelse, historia och kunskap. Kombinationen av historisk plats eller byggnad och kulturell upplevelse i form av utställning eller föreställning är därför mycket intressant.

LOKAL KULTUR - GRUNDSTENEN I SVENSKT KULTURLIV
24-25 maj 2002, Tjörn

I samtalen om svenskt kulturliv hamnar vi ofta i en diskussion om resursfördelningen. Var pengarna behövs bäst. Men det handlar inte bara om detta. Som utgångspunkt för ett konstruktivt och framåtsyftande samtal är det viktigt att se det lokala, regionala och centrala som lika viktiga pusselbitar.

Seminarie serien Lokal Kultur är helt kostnadsfri. Deltagarna betalar själva resa, kost och logi.

Vi brukade dansa här

vi brukade dansa här
med rytmerna trampande våra fötter över golvet
vi brukade storma oss virvla oss varma tills vi inte märkte
hur det värkte
träningvärk växtvärk för vi växte
fast det inte syntes
vi växte vidare
växte fast i friheten
fast i rörelsen
växte ihop med varandra med alla andra
och vi växte oss genom lila nätter
när höghusen andades tungt
och gatorna och tunnlarna och ok-garaget levde sitt hemliga nattliga liv
och vi planerade, dekorerade, fantiserade
räddade mänskligheten fast de inte märkte det
räddade världen i smyg
och vi visionerade vår situation med revolutionsaktion
mot perfektionskonsumtion och prestationsövertron
förklarade krig mot monotonin och monarkin
och tillbedjan av medaljer, bataljer och attiraljer
vi var oövervinnliga
oöverkvinnliga
vi fick extraliv efter extraliv och spöade skiten ur alla bossar

vi brukade dansa här
tills musiken privatiserades
tystnaden legaliserades
vi dansar vidare där du minst anar det
(du kanske känner hur marken skakar)

av Anna Kaijser

anmälan / information

Lasse Ernst, Anki Alm eller Anie Edéus
LOKAL KULTUR / EUREKA
Vickleby bygata 12
386 93 Färjestaden
Tel: 0485 - 366 60
Fax: 0485 - 366 70
lokalkultur@framtidenskultur.se
www.framtidenskultur.se/lokalkul